

Abstrakt

Východiska: Psychedelika jsou látky, které působí na centrální nervovou soustavu a mají schopnost ovlivňovat myšlení, vnímání a pocity uživatele. V České republice jsou houby z rodu *psilocybe* druhým nejužívanějším psychedelikem. Alespoň jedenkrát za život je užilo 5,7% populace starší 15 let a v posledních 12 měsících přes 70 000 osob. Z výzkumů vyplývá, že tento halucinogen má potenciální využití v medicíně a psychoterapii, zejména v léčbě deprese, úzkosti nebo PTSD. V minulosti byla psychedelika spojována s fenoménem psychedelie art, v rámci kterého se umělci ve svých dílech inspirovali psychedelickými zážitky, kterých dosáhli pod vlivem halucinogenních látek, což s sebou nese výrazná rizika. Vzorce užívání psychedelických hub mezi studenty vysokých škol s uměleckým zaměřením doposud nejsou dostatečně popsány.

Cíle: Cílem práce je zjistit vzorce užívání hub z rodu *psilocybe* mezi studenty vysokých škol s uměleckým zaměřením, zjistit, jaké má užívání vliv na jejich uměleckou tvorbu a jaká je motivace užití. V této práci se budu zaměřovat na prevalenci a množství halucinogenních hub užívaných studenty a pokusím se zhodnotit zda existuje spojitost mezi vzorcem užívání psilocybinových hub a kvalitou umělecké tvorby. V neposlední řadě poskytnu studentům v rámci výzkumu informace o potenciálních rizicích spojených s užíváním tohoto psychedelika.

Metody: K předstudii bylo využito dotazníkové šetření, jehož cílovou populací byli současní studenti vysokých škol s uměleckým zaměřením. Dotazníky byly šířeny pomocí metody snowball sampling a aktivním vyhledáváním vhodných účastníků hlavním řešitelem. Po vyhodnocení dotazníkového šetření byli studenti, kteří splnili výběrová kritéria pozváni do kvalitativní části studie, která probíhala formou polostrukturovaných interview. Data, která jsem získala z rozhovorů se studenty byla následně vyhodnocena pomocí interpretativní fenomenologické analýzy.

Výsledky: Studenti vysokých uměleckých škol, kteří mají alespoň jednu zkušenost s užitím hub z rodu *psilocybe*, hodnotí tento prožitek jako pozitivní. Zkušenost s psychedelickou látkou se obvykle odehrává ve skupině 3 a více osob a často je motivována zábavou. Většinou jsou psilocybinové houby užity perorálně, po nástupu účinku dominují kladné emoce, jako například štěstí, euforie nebo sounáležitost. Objevuje se ale také úzkost a strach. Celou zkušenost doprovází změny vnímání času, který se obvykle jeví jako zpomalený. Objevují se zrakové halucinace, tachykardie a mydriáza. Negativní prožitky jsou při perorálním užívání psilocybinových hub spíše výjimečné, i přesto je důležité na ně brát ohled. V některých případech byly lysohlávky užity v kombinaci s alkoholem, což s sebou nese značná rizika. Z výzkumu vyplývá, že některá umělecká díla byla vytvořena ve stavu intoxikace, což potvrzuje hypotézu, že se někteří umělci snaží prohloubit svou kreativitu užitím této psychoaktivní substance.

Závěr: Výzkum přinesl podrobnější pohled na vzorce užívání psilocybinových hub mezi studenty vysokých škol s uměleckým zaměřením. Jedná se o fenomén, na který je důležité brát ohled v rámci tvorby preventivních programů na středních a vysokých školách.

Klíčová slova: psilocybin, lysohlávky, kreativita, umění, halucinogeny, kvalitativní výzkum, studenti VŠ